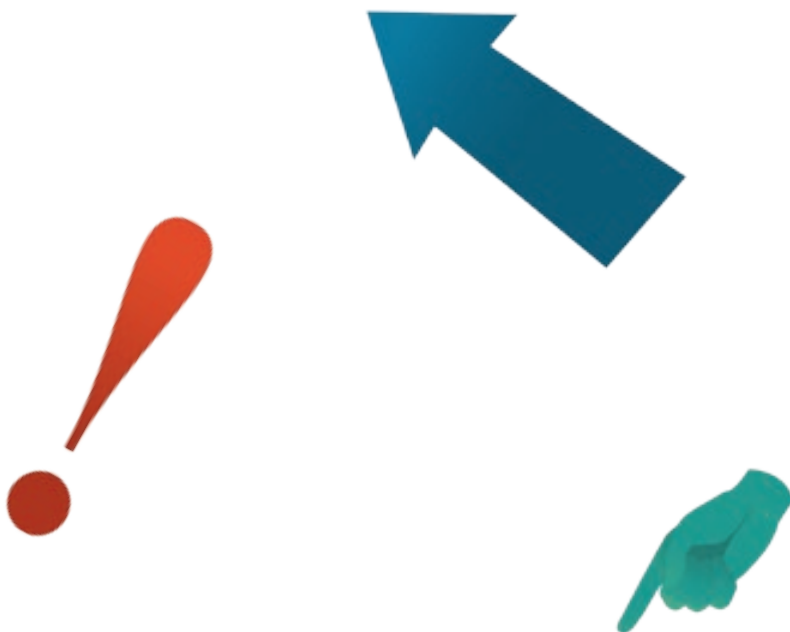

tema

Diagnostik og
behandlings-
planlægning
Nordisk tema
1. del

Hvordan stiller nordiske tannleger diagnoser og utfører behandlingsplanlegging?

I nspirert av en undersøkelse blant tannleger i Oslo utført av TV2 i Norge er det en stor glede å presentere årets nordiske fellesprosjekt "Diagnostikk og behandlingsplanlegging". I dette tilfellet rekrutterte TV2 "egne pasienter" som først ble undersøkt av universitetsansatte og deretter ble sendt ut til flere av byens tannklinikker. Pasientene bestilte undersøkelsestimer for å kartlegge et eventuelt behandlingsbehov. TV2 fikk svarene de ønsket til et kritisk dokumentarprogram, med en stor variasjon av behandlingsforslag for hver enkelt pasient fra de ulike tannlegene som ble involvert. Det ble påpekt mangelfull journalføring av diagnostikk og stor individuell variasjon i diagnoser blant tannlegene som ble en del av denne blindtesten. Journalistene løftet variasjonen av behandlingsforslag opp i lyset, og grunnlaget for behandlingsplanene, diagnostikken, ble skyggelagt. Behandlingsplaner er ideelt basert på evidens, men den kliniske situasjonen er ofte sammensatt og består ut over de biologiske forhold av tannlegens tolkning av disse og pasientens forventninger. Journalføring av diagnostikk vil alltid være fundamentet i virke som behandler og grunnlaget for alle former for behandling. I møte med pasienter vil det ofte oppstå utfordringer når kommunikasjonen skal finne sted mellom forskjellige nivåer av faglig forståelse. I engelskspråklige land er

faguttrykk fra helsevesenet en naturlig del av språket som alle benytter. I de nordiske landene skiller man faguttrykk fra daglig tale, noe som gir et ekstra perspektiv i utfordringene knyttet til kommunikasjon mellom behandler og pasient. Journalen og journalutskriften vil danne plattformen for relasjonen mellom behandler og pasient, på samme måte som diagnostikken danner grunnlaget for å kunne utføre behandling. Utarbeidelse av behandlingsplaner på pasienter man kun har et meget begrenset kjennskap til er derfor vanskelig, og variasjon i diagnostikk og behandlingsplan kan lett oppstå.

Det er publisert mye litteratur i form av artikler, og det er skrevet mange lærebøker om emnet diagnostikk innen de ulike odontologiske fagdisiplinene. Diagnosene karies og periodontitt tar ofte stor plass i den odontologiske hverdagen der andre emner og aspekter ofte blir stående i skyggen. Årets redaksjonskomite har tatt et bevisst valg ved å rette fokus på fagemner forskjellig fra karies og periodontitt. Bestillingen til årets forfattere var ikke ment som et kapittel forenlig med en lærebok, men ønsket om å belyse ulike aspekter ved diagnostikk i odontologien med eksempler og aktuelle temaer fra klinikken. I de nordiske landene er vi opptatt av etterutdanning som en viktig del av yrkeslivet. Lokale, nasjonale og internasjonale et-

terutdanningskurs og -seminarer er viktige bidrag til å kalibrere utøvelsen av vårt yrke. Årets tema håper å kunne være et bidrag i dette henseende, slik at vi trygt kan bli delaktig i en blindtest eller på annen måte gi innsyn i hvordan vårt yrke utøves. Dette vil opprettholde og videreføre den store tilliten som befolkningen har til standen og utøvelsen av tannhelsetjenester i Norden.

Planleggingen og utviklingen av årets tema har vært et samarbeid mellom en særskilt utvalgt redaksjonskomite, nordiske forfattere og de respektive nasjonale tidsskriftredaksjonene. Redaksjonskomiteen har bestått av følgende gjesteredaktører: Erik Dabelsteen (Danmark), Malin Ernberg (Sverige), Sisko Huuonen (Finland) og Tore A. Larheim (Norge). Redaksjonskomiteen har sammen med hovedansvarlig vitenskapelig redaktør Jørn A. Aas, definert et forventet innhold og invitert de fremste klinikere, forskere og skribenter i Norden for å belyse temaet. Det må rettes en betydelig takk for gode bidrag fra forfatterne, medlemmer av redaksjonskomiteen og all støtte fra de nasjonale tidsskriftredaksjonene.

Kjære lesere, vi ønsker dere god lesing.

Erik Dabelsteen, professor emeritus, Department of Oral Health Sciences, University of Copenhagen, Denmark

Malin Ernberg, professor, senior consultant, Department of Dental Medicine, Karolinska Institutet, Sweden

Sisko Huuonen, associate professor, specialist in oral and maxillofacial radiology, Department of Oral Pathology and Oral Radiology, Institute of Dentistry, University of Turku, Finland

Tore A. Larheim, professor, specialist in oral and maxillofacial radiology, Department of Maxillofacial Radiology, University of Oslo and University of Tromsø, Arctic University of Norway.

Jørn A. Aas, associate professor, specialist in prosthodontics, Department of Prosthodontics, Institute of Clinical Dentistry, University of Oslo, Norway